

طراحی، ایجاد و پشتیبانی سامانه یکپارچه پایش ایمنی (سیپا)

راهنمای سامانه سیپا

مجرى: معاونت پژوهشي دانشگاه تهران

تیر ماه ۱۴۰۱

طراحی، ایجاد و پشتیبانی سامانه یکپارچه پایش ایمنی (سیپا)

تهیه کننده: سازمان راهداری و حملونقل جادهای

مجری: معاونت پژوهشی دانشگاه تهران

قرارداد: شماره ۴۵۰۵۳/۷۱ مورخ ۱۴۰۰/۰۴/۰۱

فهرست مطالب

١	' – مقدمه
٣	۱- گزارش کلی
۶	١- نمودارها
١.	٧- نقشهها
14	را - پاکسازی داده
۱۵.	۵-۱- اصلاحات اولیه
۱٧.	۵-۲- حذف دادههای تکراری
۱٩.	۵-۳- مشابهت داخلی
۲١.	۵-۴- مشابهت متقابل منابع
۲۶.	۵–۵– اصلاح و تکمیل پایگاه داده سامانه ثبت سوانح با توجه به مشابهت پلیس
۲۶.	۵-۵-۱ - ارائه گزارش موقت برای اصلاح توسط کارشناسان محلی
۲۶.	۵–۵–۲- به صورت سیستماتیک در سامانه سیپا
۲۸	<i>-</i> - دريافت خروجي از سامانه

فهرست جدولها

جدول ۱- دستهبندی دادههای تصادفات پس از اجرای الگوریتم مشابهتیابی متقابل منابع.....

فهرست شكلها

	حهرست سال
۲	شکل ۱- ورود نام کاربری و رمز عبور
۲	شکل ۲- منوهای پیش,بینی شده در سامانه
۴	شکل ۳- اطلاعات قابل ارائه در منوی گزارش کلی
۴	شکل ۴- نمودار مقایسه سالیانه فوتی در منوی گزارش کلی
۵	شکل ۵- انواع فیلترهای پیشبینی شده در منوی گزارش کلی
۶	شکل ۶- نمودارهای توزیع زمانی تصادفات در منوی نمودارها
٧	شکل ۷- تفکیک تصادفات بر اساس علت تامه، نوع و شکل برخورد، در منوی نمودارها
٧	شکل ۸- تفکیک تصادفات بر اساس نوع و تعداد وسایل در گیر در تصادف، در منوی نمودارها
٨	شکل ۹– تفکیک تصادفات بر اساس تعداد متوفیان و مجروحین، در منوی نمودارها
٨	شکل ۱۰- تفکیک تصادفات بر اساس وسیله و منبع دریافت پیام، در منوی نمودارها
٩	شکل ۱۱- انواع فیلترهای پیشبینی شده در منوی نمودارها
١٠	شکل ۱۲– امکان مقایسه اطلاعات در منوی نمودارها
١١	شکل ۱۳– گزینههای قابل انتخاب در منوی نقشهها
١٣	شکل ۱۴– نحوه دستهبندی برای شاخصهای مختلف در منوی نقشهها
14	شکل ۱۵– انواع فیلترهای پیشبینی شده در منوی نقشهها
۱۵	شکل ۱۶– فرآیند کلی پاکسازی دادههای تصادفات
18	شکل ۱۷– گزارش اصلاحات اولیه دادههای سامانه ثبت سوانح و پلیس در منوی پاکسازی دادهها
١٨	شکل ۱۸- گزارش دادههای تکراری سامانه ثبت سوانح و پلیس در منوی پاکسازی دادهها
١٨	شکل ۱۹– مشاهده رکوردهای تکراری در منوی پاکسازی دادهها
۲٠	شکل ۲۰- گزارش مشابهت داخلی سامانه ثبت سوانح و پلیس در منوی پاکسازی دادهها
۲٠	شکل ۲۱- مشاهده رکوردهای مشابهت داخلی در منوی پاکسازی دادههل
۲۳	شکل ۲۲- گزارش مشابهت متقابل سامانه ثبت سوانح و پلیس در منوی پاکسازی دادهها
۲۳	شکل ۲۳- توزیع دادههای ثبت سوانح و پلیس به تفکیک استانها در منوی پاکسازی دادهها
74	شکل ۲۴- مشاهده رکوردهای مشابهت متقابل از دسته «تناظر کامل»، در منوی پاکسازی دادهها
74	شکل ۲۵- مشاهده رکوردهای مشابهت متقابل از دسته «تناظر ناقص»، در منوی پاکسازی دادهها
۲۵	شکل ۲۶- مشاهده رکوردهای مشابهت متقابل از دسته «دارای متشابه غیر متناظر»، در منوی پاکسازی دادهها
۲۵	شکل ۲۷- مشاهده رکوردهای مشابهت متقابل از دسته «بدون متشابه غیر متناظر»، در منوی پاکسازی دادهها
۲۸	شکل ۲۸- خروجیهای قابل دریافت برای نمودارهای سامانه سیپا

1 - مقدمه

سامانه یکپارچه پایش ایمنی (سیپا) با هدف دسترسی کاربران سازمان راهداری و حملونقل جادهای کشور به اطلاعات تصادفات برونشهری طراحی شده است. این سامانه مبتنی بر پایگاه داده سامانه ثبت سوانح و پایگاه داده پلیس بوده که با استفاده از دادههای اورژانس و هلال احمر و همینطور قضاوتهای کارشناسی تدقیق شده است. لازم به ذکر است که پایگاه داده سیپا شامل تصادفات فوتی و جرحی برونشهری است.

برای استفاده از کلیه منوهای این سامانه ابتدا لازم است بازه زمانی مورد نظر برای گزارشگیری تعیین شود. در صورتی که بازه زمانی انتخاب شده توسط کاربر مربوط به دو فصل قبل یا بازههای پیش از آن باشد، اطلاعات نمایش داده شده، اطلاعاتی خواهد بود که با استفاده از پایگاه داده پلیس، توسط سامانه و به صورت سیستماتیک پاکسازی شده است. اگر بازه انتخابی مربوط به فصل قبل یا بازههای بعد از آن باشد، اطلاعات به صورت اولیه و بدون انجام عملیات پاکسازی، نمایش داده شده و لازم است جهت بررسی و تدقیق، توسط کارشناسان ادارات استانی مورد بررسی قرار گیرد. برای نمونه در صورتی که کاربر در اردیبهشت ماه سال کارشناسان ادارات استانی مورد برزمی گزارش گیری مربوط به پاییز ۱۴۰۰ و ماقبل آن باشد، اطلاعات پاکسازی شده توسط سامانه، نمایش داده می شود. اما اگر بازه انتخابی مربوط به زمستان ۱۴۰۰ به بعد باشد، اطلاعات پاکسازی نشده نمایش داده خواهد شد.

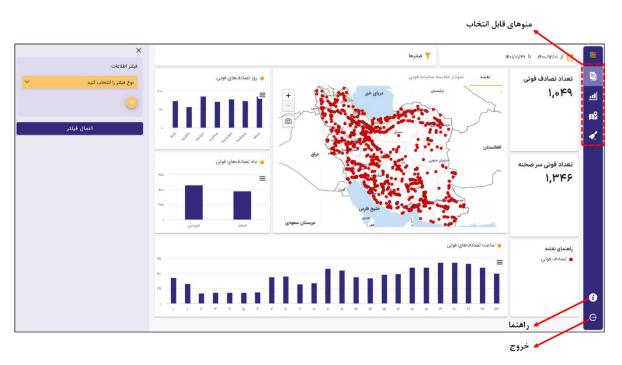
برای دسترسی به این سامانه ابتدا لازم است نام کاربری و رمز عبور وارد شود (شکل ۱). این سامانه شامل چهار منوی اصلی است که عبارتند از: «گزارش کلی»، «نقشهها»، «نمودارها» و «پاکسازی داده». برای دسترسی به هر منو می توان از آیکونهای نوار عمودی سمت راست استفاده کرد (شکل ۲). همچنین برای خارج شدن از سامانه می توان گزینه خروج را از قسمت پایین نوار عمودی سمت راست انتخاب کرد (شکل ۲). در ادامه، اطلاعات قابل ارائه در منوهای مختلف و نحوه نمایش آنها توضیح داده می شود. همچنین در انتها، توضیحاتی در خصوص نحوه دریافت خروجی از نمودارهای سامانه ارائه خواهد شد.

شکل ۱- ورود نام کاربری و رمز عبور

شکل ۲- منوهای پیشبینی شده در سامانه

۲- گزارش کلی

در این منو، پس از انتخاب بازه زمانی مورد نظر، محل وقوع تصادفات فوتی بر اساس اطلاعات موقعیت جغرافیایی آنها، بر روی نقشه نمایش داده می شود. همچنین برای بازه انتخاب شده، تعداد تصادفات فوتی و تعداد متوفیان (فوتی های سر صحنه) گزارش می شود. یکی دیگر از قابلیتهای پیش بینی شده در این منو، نمایش اطلاعات زمانی تصادفات فوتی به تفکیک ماه، روز و ساعت در قالب نمودارهای میلهای است. شکل تا چگونگی دریافت اطلاعات مذکور در منوی گزارش کلی را نشان می دهد. لازم به ذکر است که در صورت انتخاب بازه زمانی از سال های متفاوت، امکان مقایسه تعداد متوفیان سال های مختلف وجود دارد (شکل ۴). در منوی گزارش کلی می توان با استفاده از قابلیت فیلتر، اطلاعات سامانه را بر اساس نوع فیلتر مورد نظر محدود کرد. انواع فیلترهای پیش بینی شده عبار تند از (شکل ۵):

- استان
- منبع دریافت پیام
- وسیله دریافت پیام
- انوع وسایل در هر تصادف
  - انواع برخورد
  - شكل برخورد
  - علت تامه تصادف¹.

با کلیک روی هر گزینه، موارد قابل انتخاب برای فیلتر مورد نظر نمایش داده می شود. همچنین امکان اضافه کردن چندین فیلتر بر روی اطلاعات وجود دارد. پس از انتخاب موارد مورد نظر، باید گزینه اعمال فیلتر انتخاب شود.

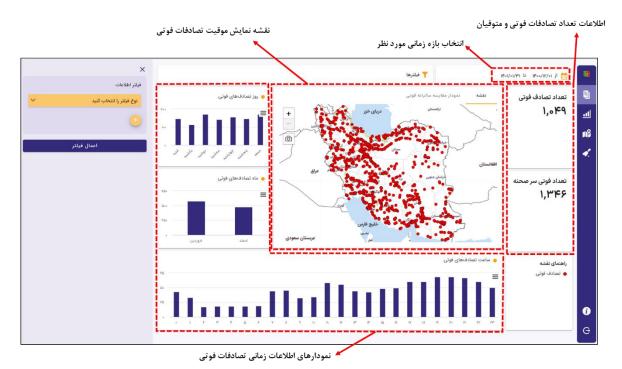
حال از آن جا که در منوی گزارش کلی تنها اطلاعات تصادفات فوتی قابل دریافت است، این فیلتر در منوی مذکور حذف شده و در سایر منوها قایل دسترسی است.

۲

۱ یکی دیگر از فیلترهای پیش بینی شده در سامانه سیپا، نوع تصادف است که شامل گزینههای فوتی، جرحی، خسارتی و غیر خسارتی (فوتی و جرحی) میشود. با این

شکل ۳- اطلاعات قابل ارائه در منوی گزارش کلی

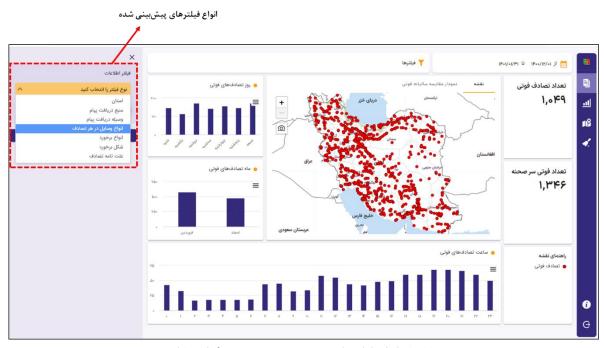

شکل ۴- نمودار مقایسه سالیانه فوتی در منوی گزارش کلی

فیلتر استان، اطلاعات تصادفات برون شهری را به تفکیک هر یک از استانهای کشور ارائه می کند. در صورت انتخاب یکی از استانها، می توان در فیلتر بعدی، شهرستان مورد نظر را نیز انتخاب و اطلاعات تصادفات آن را در بازه زمانی مورد نظر مشاهده کرد. منابع مختلف دریافت پیام جهت ایجاد پایگاه داده سامانه ثبت سوانح شامل پلیس راه، خروجی سیستمهای هوشمند، اداره راه تابعه، هلال احمر، اورژانس، دوربینهای نظارت تصویری و تماس مردمی است. منظور از وسیله دریافت پیام، ابزار دریافت اطلاعات تصادف از منبع اولیه است که شامل تلفن، نمابر، بیسیم، پیامک و نامه می شود. با استفاده از فیلتر انواع وسایل در هر تصادف می توان تصادفات را برای یک نوع مشخص از وسایل نقلیه نظیر اتوبوس تفکیک کرد. فیلتر انواع برخورد برای تفکیک تصادفات بر اساس نوع برخورد مورد نظر پیش بینی شده است. شکل برخورد در تصادف نیز از موارد قابل فیلتر کردن در منوی گزارش کلی است. همچنین می توان تصادفات را در منوی گزارش کلی بر اساس علت تامه تصادف نظیر عدم توجه به جلو، تخطی از سرعت مطمئنه و انحراف به چپ تفکیک نمود.

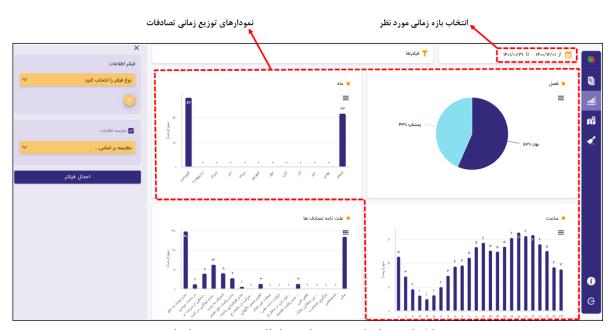
شکل ۵- انواع فیلترهای پیشبینی شده در منوی گزارش کلی

۳- نمودارها

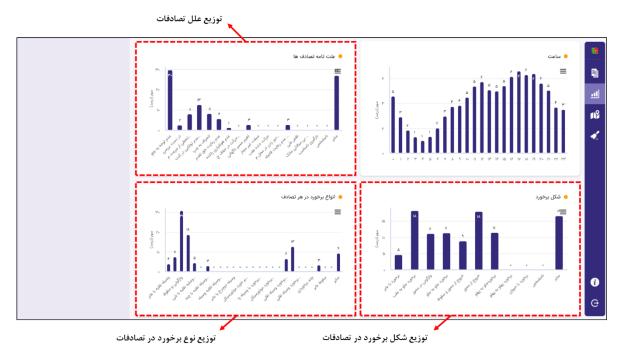
پس از انتخاب بازه زمانی مورد نظر در منوی نمودارها، اطلاعات تصادفات به کمک نمودارهای مختلف نمایش داده می شود. بخشی از اطلاعات قابل نمایش در این منو شامل توزیع زمانی تصادفات به تفکیک فصل، ماه و ساعت وقوع حادثه است (شکل ۶). سایر اطلاعات نیز مربوط به توزیع علل مختلف وقوع تصادف، سهم انواع برخوردها و شکل برخوردها می شود (شکل ۷). همچنین سهم وسایل مختلف در گیر در تصادفات به تفکیک نوع وسیله و تعداد وسایل نیز از جمله دیگر اطلاعات قابل دریافت در منوی نمودارهاست (شکل ۸). بخش دیگری از اطلاعات نمایش داده شده در قالب نمودار شامل توزیع تصادفات بر اساس تعداد فوتی و مجروح است (شکل ۹). همچنین اطلاعات توزیع تصادفات به تفکیک وسیله و منبع دریافت پیام نیز در منوی نمودارها ارائه شده است (شکل ۹).

شکل ۶- نمودارهای توزیع زمانی تصادفات در منوی نمودارها

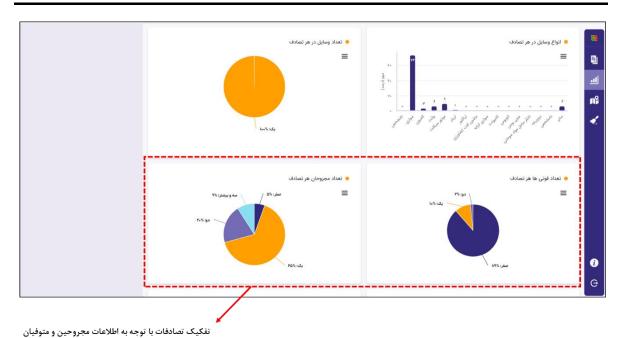
شکل ۷- تفکیک تصادفات بر اساس علت تامه، نوع و شکل برخورد، در منوی نمودارها

شکل Λ - تفکیک تصادفات بر اساس نوع و تعداد وسایل در گیر در تصادف، در منوی نمودارها

شکل ۹- تفکیک تصادفات بر اساس تعداد متوفیان و مجروحین، در منوی نمودارها

شکل ۱۰– تفکیک تصادفات بر اساس وسیله و منبع دریافت پیام، در منوی نمودارها

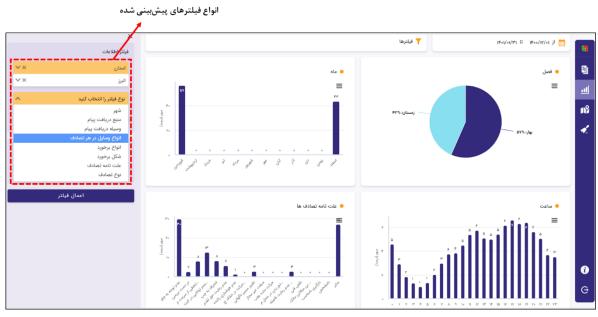
مشابه آنچه در منوی گزارش کلی گفته شد، در اینجا نیز امکان استفاده از فیلترهای مختلف و همچنین

استفاده از چند فیلتر به صورت همزمان برای محدود کردن اطلاعات قابل نمایش وجود دارد (شکل ۱۱). برای اطلاعات بیشتر در خصوص انواع فیلترها و گزینههای قابل انتخاب در هر مورد به بند ۲ مراجعه شود.

یکی دیگر از قابلیتهای پیشبینی شده در منوی حاضر، امکان مقایسه نمودارها بر اساس اطلاعات استان، منبع دریافت پیام، وسیله دریافت پیام، انواع وسایل در هر تصادف، انواع برخورد، شکل برخورد، علت تامه تصادف و نوع تصادف است (شکل ۱۲). برای نمونه می توان با انتخاب بازه زمانی مورد نظر و سپس انتخاب استانهای اصفهان و خراسان رضوی، چگونگی توزیع زمانی تصادفات رخ داده در بازه زمانی انتخاب شده را در این دو استان با یکدیگر مقایسه نمود.

شکل ۱۱- انواع فیلترهای پیشبینی شده در منوی نمودارها

شکل ۱۲- امکان مقایسه اطلاعات در منوی نمودارها

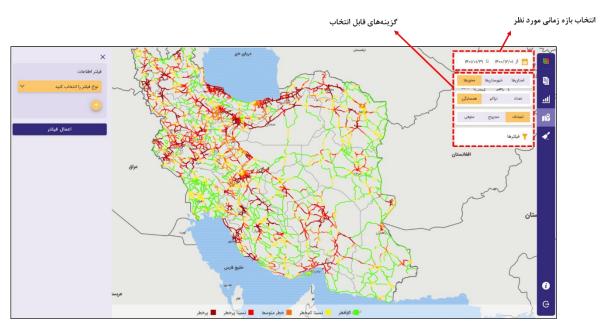
4- نقشهها

در منوی نقشهها پس از انتخاب بازه زمانی مورد نظر، اطلاعات تصادفات بر روی نقشه نمایش داده می شود. در این منو سه گزینه تصادف، مجروح و متوفی پیشبینی شده است. در صورت انتخاب گزینه تصادف، متغیر تصادفات فوتی و جرحی و در صورت انتخاب مجروح یا متوفی، متغیر افراد زخمی یا کشته شده سر صحنه، در قالب نقشه نمایش داده می شود. یکی دیگر از قابلیتهای این منو، امکان ارائه نقشههای مختلف در سه سطح استان، شهرستان و محور است. در صورت انتخاب هر یک از سطوح، امکان ارائه اطلاعات تصادفات و مشاهده متغیر و شاخص انتخاب شده بر اساس طیفهای رنگی مختلف در آن سطح فراهم می شود.

برای نمایش نقشهها در سطوح استان و شهرستان از شاخصهای تعداد و تراکم استفاده شده است. در صورت انتخاب گزینه محور، علاوه بر دو شاخص قبلی می توان از شاخص همسایگی نیز استفاده کرد. توضیحات بیشتر در خصوص هر یک از شاخصها در ادامه ارائه می شود. شکل ۱۳ محل انتخاب بازه زمانی مورد نظر و گزینههای قابل انتخاب در منوی نقشهها را نمایش می دهد.

شکل ۱۳- گزینههای قابل انتخاب در منوی نقشهها

از شاخص تعداد که ساده ترین شاخص بیان کننده وضعیت ایمنی است، به منظور گزارش تعداد مطلق تصادفات، زخمیها یا کشتههای سر صحنه در سطوح مختلف (استان، شهرستان و محور) استفاده می شود. منظور از شاخص تراکم، تعداد تصادفات، جراحات یا تلفات در واحد طول است در واقع این شاخص با گزارش مقادیر نسبی، درک بهتری از نتایج مقایسه وضعیت ایمنی در سطوح مختلف را ارائه می دهد. برای نمونه می توان با تجمیع تعداد تصادفات محورهای مختلف هر استان و تقسیم مقدار حاصل بر مجموع طول محورهای استان، مقدار تراکم تعداد تصادفات را برای هر استان به دست آورد. به صورت مشابه می توان شهرستانهای مختلف را از منظر شاخص تراکم با یکدیگر مقایسه کرد. مقدار شاخص تراکم برای هر محور نیز از تقسیم تعداد تصادفات، زخمیها یا کشتههای سر صحنه محور بر طول آن به دست می آید.

شاخص همسایگی تنها در سطح محور معنی دار است. به بیان دیگر، از این شاخص تنها برای مقایسه محورها می توان استفاده کرد. برای محاسبه مقدار این شاخص برای یک کمان معین، ابتدا از مرکز کمان، دایرهای به شعاع ۵ کیلومتر زده می شود. سپس با جمع تعداد تصادفات کمانهای واقع در شعاع ۵ کیلومتری کمان مورد نظر و تقسیم آن بر مجموع طول کمانهای واقع در این محدوده، مقدار شاخص همسایگی برای کمان مورد نظر به دست می آید. با توجه به توضیحات ارائه شده می توان این گونه بیان کرد که همسایگی شاخصی از خطر در محدوده ۵ کیلومتری پیرامون هر کمان را گزارش می کند.

۱ لازم به ذکر است که اولاً تا قبل از سال ۱۴۰۰ صرفا تصادفات محورهای اصلی و شریانی ثبت شده و دوماً ملاک طول، نقشه پایه سازمان است.

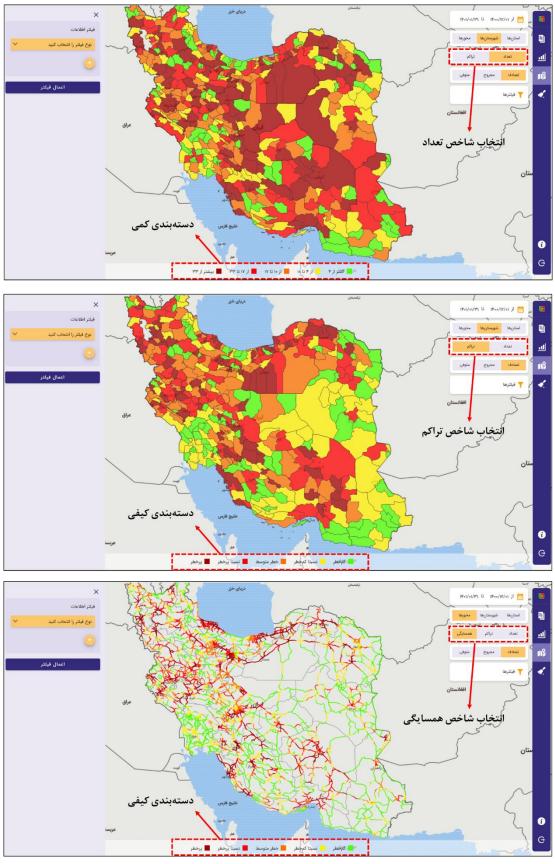

برای نمونه در صورت انتخاب همزمان گزینههای تصادف، تعداد و استان، استانهای مختلف از نظر تعداد تصادفات با یکدیگر مقایسه می شوند. در صورتی که به جای استان گزینه شهرستان انتخاب شود، شهرستانهای مختلف از نظر تعداد تصادفات قابل مقایسه خواهند بود. به همین ترتیب، در صورت انتخاب همزمان گزینههای مجروح، تعداد و شهرستان، می توان شهرستانهای مختلف را از نظر تعداد مجروحین تصادفات دسته بندی کرد. حال با انتخاب گزینه تراکم به جای تعداد، امکان مقایسه شهرستانهای مختلف از نظر شاخص نسبی تراکم مجروحین فراهم می شود. در صورتی که گزینههای متوفی، همسایگی و محور انتخاب شوند، می توان محورهای مختلف سطح کشور را با استفاده از شاخص همسایگی متوفیان دسته بندی نمود. لازم به ذکر است که در منوی نقشه ها، برای شاخص تعداد از دسته بندی کمی و برای شاخص های تراکم و همسایگی از دسته بندی کیفی استفاده شده است (شکل ۱۴).

مشابه آنچه در منوهای گزارش کلی و نمودارها گفته شد، در اینجا نیز امکان استفاده از فیلترهای مختلف و همچنین استفاده از چند فیلتر به صورت همزمان برای محدود کردن اطلاعات قابل نمایش وجود دارد (شکل ۱۵). برای اطلاعات بیشتر در خصوص انواع فیلترها و گزینههای قابل انتخاب در هر مورد به بند ۲ مراجعه شود.

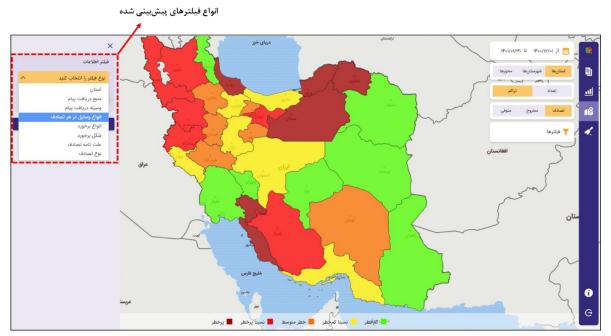

شکل ۱۴- نحوه دستهبندی برای شاخصهای مختلف در منوی نقشهها

شکل ۱۵- انواع فیلترهای پیشبینی شده در منوی نقشهها

۵- پاکسازی داده

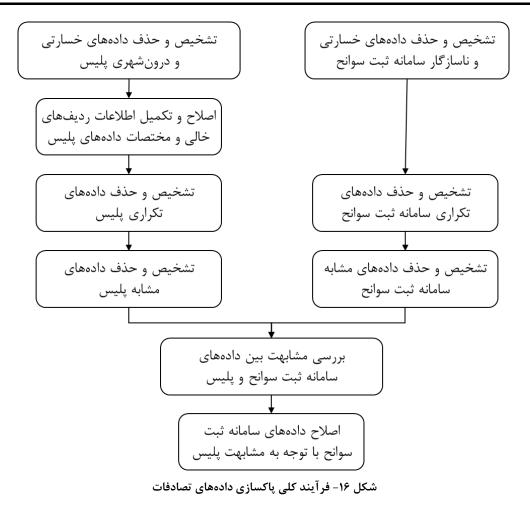
فرآیند پاکسازی دادههای سامانه ثبت سوانح جهت استفاده به عنوان پایگاه داده سیپا شامل ۵ گام اصلی است. این گامها عبارتند از (شکل ۱۶):

- اصلاحات اولیه
- حذف دادههای تکراری
- بررسی مشابهت داخلی در پایگاه داده سامانه ثبت سوانح و پایگاه داده پلیس
  - بررسى مشابهت متقابل منابع فوقالذكر
  - اصلاح و تکمیل پایگاه داده سامانه ثبت سوانح با توجه به مشابهت پلیس

در ادامه توضیحات مربوط به هر بخش ارائه می شود.

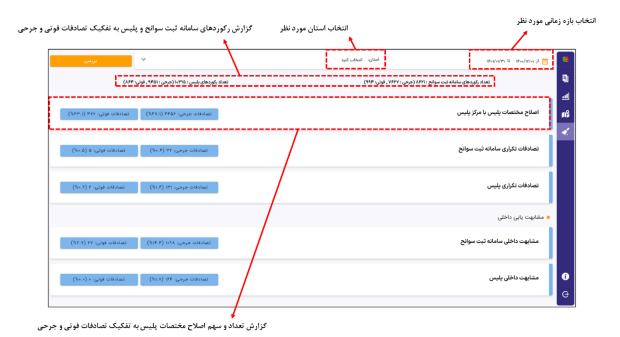
5-1- اصلاحات اوليه

در گام نخست پاکسازی، اصلاحات اولیه برای هریک از پایگاههای داده مورد بررسی به صورت جداگانه انجام می شود. این اصلاحات در پایگاه داده سامانه ثبت سوانح شامل حذف دادههای خسارتی و ناسازگار (مواردی که مختصات رکورد روی محورهای شبکه پایه سازمان واقع نمی شود) و در پایگاه داده پلیس شامل حذف دادههای خسارتی و درون شهری و همچنین تکمیل اطلاعات ردیفهای خالی و اصلاح موقعیت جغرافیایی تصادفات است.

در منوی پاکسازی داده در سامانه سیپا، پس از تعیین بازه زمانی و استان مورد نظر و سپس انتخاب گزینه بررسی، تعداد رکوردهای سامانه ثبت سوانح و پلیس به تفکیک تصادفات فوتی و جرحی گزارش می شود. همچنین در این منو تعداد و سهم رکوردهای پلیس که مختصات آنها بر اساس مختصات جغرافیایی مرکز پلیس مربوطه اصلاح شده، قابل مشاهده است. موارد فوقالذکر در شکل ۱۷ نشان داده شده است.

شکل ۱۷- گزارش اصلاحات اولیه دادههای سامانه ثبت سوانح و پلیس در منوی پاکسازی دادهها

بعضاً مشاهده می شود که به علت برخی اشکالهای نرمافزاری، سلول مربوط به تعداد متوفیان تصادفات فوتی یا تعداد مجروحین تصادفات جرحی در پایگاه داده پلیس خالی است. رکوردهایی از این دست نیازمند بررسی بیشتر جهت اصلاح و تکمیل هستند. در این موارد لازم است ابتدا در صورتی که داده دیگری در فاصله حداکثر ۳۰ دقیقهای از داده مورد نظر وجود دارد که از نظر نوع تصادف و مرکز پلیس دقیقاً مشابه داده اولیه است، به عنوان رکورد تکراری در نظر گرفته شود. سپس اطلاعات سلولهای خالی (تعداد متوفیان یا مجروجین) با توجه به اطلاعات داده تکراری تکمیل شده و در نهایت داده قدیمی تر حذف شود. در صورتی که داده مورد نظر با هیچ داده دیگری در پایگاه داده پلیس که تعداد فوتی و مجروح آن مشخص شده است، مشابه نباشد، حداقل تعداد برای سلولهای خالی منظور می شود. به عبارت دیگر اگر نوع تصادف فوتی باشد، سلولهای خالی بدون فوتی و با سلولهای خالی بدون فوتی و با که مجروح تکمیل می شوند.

2-2- حذف دادههای تکراری

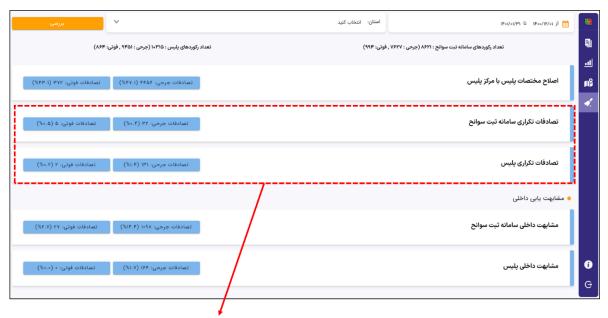
منظور از دادههای تکراری در پایگاه داده سامانه ثبت سوانح، تصادفاتی است که دارای زمان و مختصات جغرافیایی دقیقاً یکسان هستند. پس از شناسایی موارد تکراری، دادههایی که به لحاظ زمان ثبت تصادف قدیمی تر هستند حذف شده و جدیدترین رکورد به عنوان داده نهایی در پایگاه داده نگه داشته می شود. حذف دادههای قدیمی تر با این فرض انجام می شود که آخرین داده ثبت شده برای یک تصادف مشخص، مطابق با اطلاعات به روز و نهایی آن تصادف است.

دادههای موجود در پایگاه داده پلیس بر حسب مختصات جغرافیایی به دو دسته تقسیم میشوند: دادههای دارای مختصات دقیق و دادههای بدون مختصات یا دارای مختصات دقیقاً یکسان هستند، به عنوان دارای مختصات جغرافیایی دقیق هستند، مواردی که دارای زمان و مختصات دقیقاً یکسان هستند، به عنوان دادههای تکراری تعیین میشوند. در غیر این صورت، مبنای تکراری بودن مشاهدات، یکسان بودن اطلاعات مرکز پلیس، زمان، تعداد فوتی و تعداد مجروح است. مشابه آنچه در بند قبل گفته شد، پس از شناسایی موارد تکراری، دادههایی که به لحاظ زمان ثبت قدیمی تر هستند حذف شده و جدیدترین رکورد به عنوان داده نهایی در پایگاه داده نگه داشته میشود. در اینجا نیز مشابه بند قبل، حذف دادههای قدیمی تر با این فرض انجام میشود که آخرین داده ثبت شده برای یک تصادف مشخص، مطابق با اطلاعات به روز و نهایی آن تصادف است.

پس از تعیین بازه زمانی و استان مورد نظر و سپس انتخاب گزینه بررسی در منوی پاکسازی دادهها و مشخص شدن تعداد رکوردهای سامانه ثبت سوانح و پلیس به تفکیک تصادفات فوتی و جرحی، تعداد و سهم تصادفات تکراری در هر یک از پایگاههای مذکور گزارش می شود (شکل ۱۸). همچنین با انتخاب هر یک از گزینه های تصادفات جرحی و تصادفات فوتی، امکان گزارش گیری از رکوردهای تکراری وجود دارد (شکل ۱۹). با انتخاب هر رکورد، کاربر می تواند تصادفات تکراری و یکسان با رکورد مورد نظر را مشاهده نماید (شکل ۱۹).

گزارش تعداد و سهم تصادفات تکراری سامانه ثبت سوانح و پلیس به تفکیک تصادفات فوتی و جرحی

شکل ۱۸- گزارش دادههای تکراری سامانه ثبت سوانح و پلیس در منوی پاکسازی دادهها

شکل ۱۹- مشاهده رکوردهای تکراری در منوی پاکسازی دادهها

۵-۳- مشابهت داخلی

برای بررسی مشابهت داخلی در پایگاه داده سامانه ثبت سوانح، شاخص مشابهت داخلی تعریف شده است. مقدار این شاخص برای هر جفت داده در فاصله زمانی ۵- تا ۵+ ساعت، مطابق رابطه زیر محاسبه می شود. پس از محاسبه شاخص مذکور برای هر داده، سه داده نزدیک تر به داده مورد نظر تعیین شده و به عنوان داده های مشابه در نظر گرفته می شوند.

رابطه ۱ جموع فوتی و مجروح)
$$\left(\frac{\left(\frac{\left(\text{ساعت}\right)\left(\text{ساعت}\right)}{0.8}\right)^{4}}{0.8} + 50 + 50 + 50 + 50$$
 داخلی اختلاف مجموع فوتی و مجروح) $\left(\frac{\left(\frac{\left(\text{ساعت}\right)\left(\text{ساعت}\right)}{0.8}\right)^{4}}{10}\right)^{4}$

پس از تعیین موارد مشابه برای هر یک از دادهها، لازم است مشاهداتی که احتمال یکسان بودن آنها با داده مورد نظر بیشتر از موارد دیگر است، شناسایی و حذف شوند. برای این منظور سه قانون به شرح زیر تعریف شده است:

- ۱. دادههای ثبت شده توسط مرکز مدیریت راههای کشور در صورت وجود حداقل یک داده مشابه
  با شاخص مشابهت کمتر از ۱۰۰، کنار گذاشته می شوند.
- ۲. تصادفهای مهم (تصادفات دارای بیشتر از ۲ نفر فوتی یا دارای ۴ نفر و بیشتر فوتی و مجروح)
  در صورت وجود حداقل یک داده مشابه جدیدتر با شاخص مشابهت کمتر از ۱۰۰، کنار گذاشته میشوند.
- ۳. سایر داده ها در صورت وجود حداقل یک داده مشابه جدیدتر با شاخص مشابهت کمتر از ۳۰.
  کنار گذاشته می شوند.

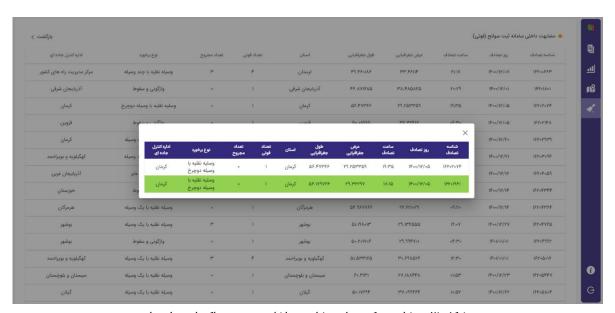
در بررسی پایگاه داده پلیس ابتدا لازم است دادههای ناقص شناسایی شوند. منظور از دادههای ناقص، دادههای است. دادههای است که حداقل یکی از مشخصات نام محور، نوع برخورد یا نوع وسیله نقلیه در آنها نامشخص است. دادههای ناقص در صورت وجود حداقل یک داده جدیدتر کامل با مرکز پلیس، تعداد فوتی و تعداد مجروح دقیقاً یکسان و با اختلاف زمانی حداکثر ۳ ساعت، کنار گذاشته می شوند.

پس از تعیین بازه زمانی و استان مورد نظر و سپس انتخاب گزینه بررسی در منوی پاکسازی دادهها و مشخص شدن تعداد رکوردهای سامانه ثبت سوانح و پلیس به تفکیک تصادفات فوتی و جرحی، تعداد و سهم رکوردهای مشابه در هر یک از پایگاههای مذکور گزارش می شود (شکل ۲۰). همچنین با انتخاب هر یک از گزینههای تصادفات جرحی و تصادفات فوتی، امکان گزارش گیری از رکوردهای مشابه وجود دارد (شکل ۲۱). با انتخاب هر رکورد، کاربر می تواند تصادفات مشابه با رکورد مورد نظر را مشاهده نماید (شکل ۲۱).

شکل ۲۰- گزارش مشابهت داخلی سامانه ثبت سوانح و پلیس در منوی پاکسازی دادهها

شکل ۲۱- مشاهده رکوردهای مشابهت داخلی در منوی پاکسازی دادهها

4-4- مشابهت متقابل منابع

پس از بررسی و حذف دادههای تکراری و مشابه به تفکیک پایگاه داده سامانه ثبت سوانح و پایگاه داده پلیس، مشابهتهای متقابل منابع کنترل می شود. با پایه قرار دادن پایگاه داده سامانه ثبت سوانح، برای هر جفت داده ثبت سوانح و پلیس در فاصله زمانی ۶- تا ۱۲+ ساعت، «شاخص مشابهت» مطابق با رابطه زیر محاسبه شده و پنج داده پلیس نزدیک تر به هر داده سامانه راهداری ثبت می شود.

رابطه ۲ جموع فوتی و مجروح)
$$\left(\frac{\left(\frac{\left(\text{ساعت}\right)}{2}\right)^4}{2} + 50 + 50 + 50$$
 جموع فوتی و مجروح) $\left(\frac{\left(\frac{\left(\text{ساعت}\right)}{2}\right)^4}{20}\right)^4$ جماعت مشابهت $\left(\frac{\left(\frac{\left(\text{ساعت}\right)}{20}\right)^4}{20}\right)^4$

به طور مشابه، این بار با پایه قرار دادن دادههای پلیس، برای هر جفت داده پلیس و سامانه ثبت سوانح در فاصله زمانی 17 تا 8+ ساعت «شاخص مشابهت» مطابق با رابطه بالا محاسبه شده و 0 داده ثبت سوانح نزدیک تر به هر داده پلیس ثبت می شود.

پس از شناسایی پنج داده نزدیکتر به هر داده در پایگاه داده سامانه ثبت سوانح و پنج داده نزدیکتر به هر داده پایگاه داده پلیس، یکی از حالتهای زیر امکانپذیر است:

- در صورتی که یک جفت داده سامانه ثبت سوانح و پلیس در هر دو فرآیند بالا در رتبه اول مشابهت یکدیگر قرار گیرند، «متناظر» نامیده میشوند. اگر دو داده متناظر ثبت سوانح و پلیس از نظر زمان، تعداد فوتی و مجروح و نوع برخورد یکسان بوده و در فاصله کمتر از ۲۰ کیلومتر باشند، «تناظر کامل» و در غیر این صورت (یعنی اختلاف در حداقل یکی از مشخصات گزارش شده) «تناظر ناقص» نامیده میشوند.
- دادههایی از سامانه ثبت سوانح که با هیچ یک از دادههای پلیس متناظر نشدهاند، دو حالت دارند: الف- اگر در لیست دادههای متشابه آن حداقل یک داده پلیس وجود داشته باشد که با سایر دادهها متناظر نشده باشد، «دارای متشابه غیر متناظر» نامیده می شود. ب اگر در لیست دادههای متشابه آن هیچ داده پلیسی وجود نداشته باشد که با سایر دادهها متناظر نشده باشد و همه دادههای پلیس متشابه با آن، با داده دیگری در سامانه ثبت سوانح متناظر باشند، «بدون

متشابهِ غیر متناظر» نامیده می شود. به صورت مشابه، داده هایی از پلیس که با هیچ یک از داده های سامانه ثبت سوانح متناظر نشده اند نیز در یکی از دو دسته «دارای متشابه غیر متناظر» یا «بدون متشابه غیر متناظر» قرار می گیرند.

• دادههایی که مطابق با شرایط مذکور هیچ داده متشابهی نداشته باشند، «بدون متشابه» نامیده می شوند. این نوع دادهها ممکن است توسط سامانه ثبت سوانح ثبت شده باشند و در پایگاه داده پلیس متشابه نداشته باشند یا ممکن است توسط پلیس ثبت شده باشند و در سامانه ثبت سوانح بدون متشابه باشند. همچنین با توجه به موقعیت جغرافیایی دادههای بدون متشابه ثبت شده توسط پلیس، در صورتی که امکان اضافه شدن این دادهها به نزدیک ترین معبر موجود در سامانه راهداری در فاصله حداکثر ۲۰ کیلومتری وجود داشته باشد، در دسته «مختصات نزدیک راهها» و در غیر این صورت در دسته «مختصات با فاصله از راهها» قرار می گیرند.

با توجه به توضیحات ارائه شده، پس از اجرای الگوریتم مشابهتیابی بین پایگاه داده سامانه ثبت سوانح و پایگاه داده پلیس، هفت دسته معرفی شده در جدول زیر قابل تشخیص هستند:

جدول ۱- دستهبندی دادههای تصادفات پس از اجرای الگوریتم مشابهتیابی متقابل منابع

عنوان	دسته
تناظر كامل	١
تناظر ناقص	٢
دارای متشابه غیر متناظر	٣
بدون متشابه غير متناظر	۴
بدون متشابه ثبت شده در راهداری	۵
بدون متشابه ثبت شده در پایگاه داده پلیس (مختصات نزدیک راهها)	۶
بدون متشابه ثبت شده در پایگاه داده پلیس (مختصات با فاصله از راهها)	γ

پس از تعیین بازه زمانی و استان مورد نظر و انتخاب گزینه بررسی در منوی پاکسازی دادهها و مشخص شدن تعداد رکوردهای سامانه ثبت سوانح و پلیس به تفکیک تصادفات فوتی و جرحی، تعداد و سهم رکوردهای هر دسته گزارش میشود (شکل ۲۲). همچنین در صورت عدم انتخاب یک استان مشخص و گزارشگیری برای کل کشور، نمودارهای توزیع دادههای ثبت سوانح و پلیس (شکل ۲۳) به تفکیک استانها، در پایین صفحه مربوط به این منو ارائه میشود.

شکل ۲۲- گزارش مشابهت متقابل سامانه ثبت سوانح و پلیس در منوی پاکسازی دادهها

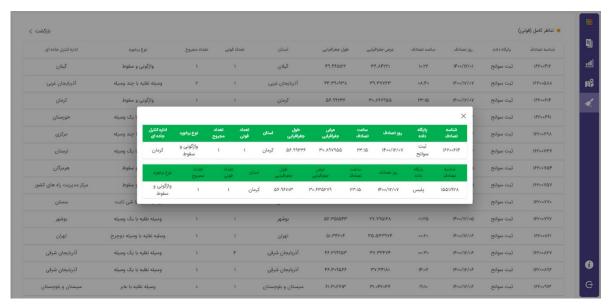

شکل ۲۳- توزیع دادههای ثبت سوانح و پلیس به تفکیک استانها در منوی پاکسازی دادهها

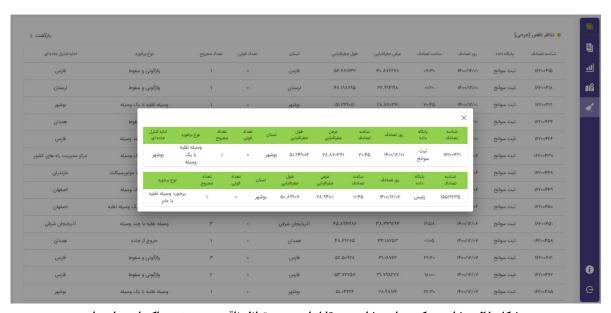
با انتخاب هر یک از گزینههای تصادفات جرحی و تصادفات فوتی، امکان گزارشگیری از تصادفات برای هر کدام از دسته ها وجود دارد. در صورت انتخاب هر رکورد سامانه ثبت سوانح از دسته «تناظر کامل» یا «تناظر ناقص»، کاربر می تواند تصادف متناظر با رکورد مورد نظر در پایگاه پلیس را مشاهده نماید (شکل ۲۴ و شکل ۲۵).

شکل ۲۴- مشاهده رکوردهای مشابهت متقابل از دسته «تناظر کامل»، در منوی پاکسازی دادهها

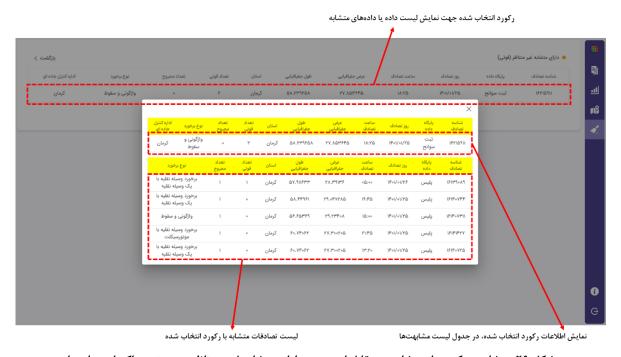
شکل ۲۵- مشاهده رکوردهای مشابهت متقابل از دسته «تناظر ناقص»، در منوی پاکسازی دادهها

اگر کاربر یک رکورد مشخص از دسته «دارای متشابه غیر متناظر» را انتخاب نماید، لیست پنج تایی از دادههای متشابه آن رکورد در پایگاه داده پلیس که با هیچ یک از دادههای سامانه ثبت سوانح متناظر نشدهاند، نمایش داده می شود (شکل ۲۶). همچنین در صورت انتخاب یک رکورد معین از دسته «بدون متشابه غیر متناظر» توسط کاربر، لیست تصادفات متشابه آن رکورد در پایگاه داده پلیس متشکل از داده یا دادههایی که

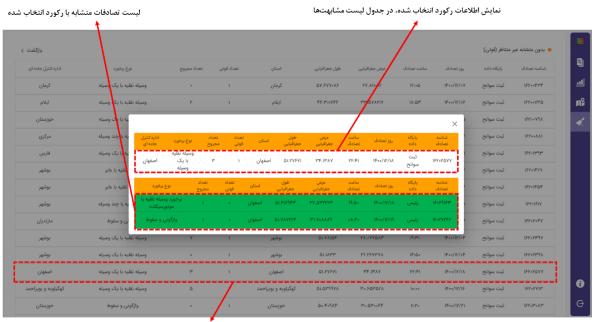

خود با رکورد دیگری در سامانه ثبت سوانح متناظر شدهاند، نمایش داده می شود (شکل ۲۷). در مورد دادهها از دستههای «تصادفات بدون متشابه ثبت شده در سازمان راهداری» و «تصادفات بدون متشابه ثبت شده در اطلاعات پلیس»، امکان نمایش لیست تصادفات هر دسته فراهم شده است.

شکل ۲۶- مشاهده رکوردهای مشابهت متقابل از دسته «دارای متشابه غیر متناظر»، در منوی پاکسازی دادهها

رکورد انتخاب شده جهت نمایش لیست داده یا دادههای متشابه

شکل ۲۷- مشاهده رکوردهای مشابهت متقابل از دسته «بدون متشابه غیر متناظر»، در منوی پاکسازی دادهها

۵−۵− اصلاح و تکمیل پایگاه داده سامانه ثبت سوانح با توجه به مشابهت پلیس

هدف از انجام فرآیند مشابهتیابی متقابل منابع دادههای تصادفات، اصلاح و تکمیل پایگاه داده سامانه ثبت سوانح بر اساس موارد مشابه در پایگاه داده پلیس است. اصلاح دادههای سامانه توسط کارشناسان ادارات کل راهداری و حملونقل جادهای استانها (کارشناسان محلی) انجام می گردد. به دلیل زمانبر بودن فرآیند کنترل و انجام اصلاحات توسط کارشناسان محلی، فرآیند مذکور با استفاده از فرضیات از پیش تعیین شده و به صورت سیستماتیک در سامانه سیپا نیز انجام می شود. در ادامه توضیحات مربوط به هر بخش ارائه شده است.

5-5-1- ارائه گزارش موقت برای اصلاح توسط کارشناسان محلی

در این بخش از کار، بررسی دادههای پایگاه داده سامانه ثبت سوانح در ابتدای هر ماه برای دادههای ماه گذشته انجام شده و دادهها در هفت دسته تعریف شده در جدول ۱، دستهبندی میشوند. پس از ارائه دستهبندی انجام شده به کارشناسان محلی، از آنها خواسته میشود که تصادفات را مطابق با اولویتبندی زیر مورد بررسی دقیق تر قرار داده و موارد دارای اختلاف را تعیین تکلیف نمایند.

- ۱- دارای متشابه غیر متناظر
- ۲- بدون متشابه ثبت شده در پلیس (مختصات با فاصله از راهها)
  - ۳- بدون متشابه ثبت شده در یلیس (مختصات نزدیک راهها)
    - ۴- بدون متشابه ثبت شده در راهداری
      - ۵- بدون متشابه غیر متناظر
        - 8- تناظر ناقص
        - ۷- تناظر کامل

2-5-4 به صورت سیستماتیک در سامانه سیپا

در بررسی سیستماتیک پایگاه داده سامانه ثبت سوانح، در ابتدای هر فصل، برای دادههای فصل ماقبل (مثلاً در ابتدای پائیز برای فصل بهار)، بررسی انجام شده و دستهبندی دادهها در هفت دسته مطابق جدول ۱ مشخص می شود. سپس مطابق با موارد زیر اصلاحات در هر دسته انجام خواهد شد.

١- تناظر كامل:

دادههای این دسته بدون تغییر در سامانه تثبیت میشوند.

٢- تناظر ناقص:

زمان تصادف و نوع برخورد در پایگاه داده پلیس ملاک عمل است. همچنین برای فیلدهای فوتی و مجروح، مجموع تعداد فوتی و مجروح بیشینه ملاک عمل بوده و در صورت یکسان بودن مجموع، تعداد فوتی بیشینه ملاک عمل است.

۳- دارای متشابه غیر متناظر:

دادههای این دسته تا تعیین تکلیف توسط کارشناسان محلی و بررسیهای دقیق تر کنار گذاشته می شوند.

۴- بدون متشابه غیر متناظر:

دادههای ثبت سوانح این دسته بدون تغییر در سامانه تثبیت میشوند.

 Δ - بدون متشابه ثبت شده در پایگاه داده سامانه ثبت سوانح:

دادههای ثبت سوانح این دسته بدون تغییر در سامانه تثبیت میشوند.

۶- بدون متشابه ثبت شده در پایگاه داده پلیس (مختصات نزدیک راهها):

دادههای این دسته به نزدیک ترین معبر موجود در سامانه راهداری در فاصله حداکثر ۲۰ کیلومتر اضافه می شوند.

۷- بدون متشابه ثبت شده در پایگاه داده پلیس (مختصات با فاصله از راهها):

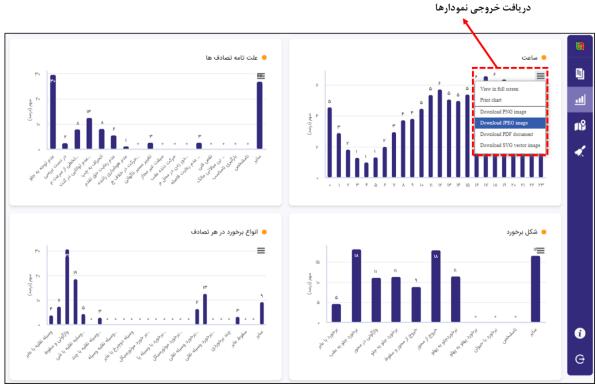
دادههای این دسته بدون تغییر میمانند.

6- دریافت خروجی از سامانه

در منوهای «گزارش کلی»، «نمودارها» و «پاکسازی دادهها»، امکان دریافت خروجی از نمودارهای نمایش داده شده توسط سامانه، با فرمتهای مختلف فراهم شده است. لازم به ذکر است که امکان نمایش نمودارها به صورت تمام صفحه نیز وجود دارد. همچنین در صورت نیاز کاربر می تواند نمودار مورد نظر را چاپ نماید. کلیه گزینههای مربوط به دریافت خروجی از سامانه، با انتخاب آیکون گزینهها در بالای نمودارها سمت راست قابل انتخاب هستند (شکل ۲۸).

شکل ۲۸- خروجیهای قابل دریافت برای نمودارهای سامانه سیپا

سازمان راهداری و حملونقل جادهای